

REGU § 28

Information. "Just transition Groundwork" arbetsmarknadsanalys för Gotland

Ärendenummer: RS 2024/594

Regionalt utvecklingsutskotts förslag till regionstyrelsen

- Informationen tas emot.
- Regiondirektören får i uppdrag att återkomma med hantering av slutsatser och förslag i rapporten "Rättvis omställning på Gotland - Den gröna omställningens konsekvenser för arbetsmarknaden – analys och förslag".

Sammanfattning

Ärendet handlar om resultatet i rapporten *"Rättvis omställning på Gotland - Den gröna omställningens konsekvenser för arbetsmarknaden – analys och förslag"*. I rapporten konstateras att omställningen inom cement- och mineralindustrin måste följas av omfattande satsningar på grön energiförsörjning och modern energinfrastruktur på och runt Gotland. Men rapportens analys handlar om arbetsmarknad och kompetensförsörjning.

Gotland är en av Sveriges tre JTF eller FRO-regioner. Det svenska FRO, *Fonden för rättvis omställning*, är på engelska JTF och står för *Just Transition Fund*. Fonden är en del av EU:s så kallade Gröna Giv och ger stöd till regioner med stora utmaningar, både tekniskt och socioekonomiskt, i att minska de klimatpåverkande utsläppen. I Sverige, enligt regeringsbeslut, är JTF-satsningar riktade till omställning hos några utsläppstunga industrier. På Gotland är cementindustrin i fokus och det är Gotlands Elnät AB och Heidelberg Materials som har möjlighet att få direkta investeringsstöd.

I *Just Transition Fund* ingår också stöd till regionerna från *Just Transition Platform*, *JTP*. Region Gotland ansökte om en arbetsmarknadsanalys för att få insikter i de sammanlagda effekterna av aktuella planer för energi- och industriomställningarna på Gotland. Responsten blev att ett konsultstöd, så kallad *JTP Groundwork Technical Assistance*, beviljades från maj 2024 till och med våren 2025.

Den 8 november 2024 hölls en workshop på Gotland för att diskutera utkastet till resultatet av denna analys. Ett stort ämne på workshopen var frågan om Gotlands attraktionskraft i förhållande till att locka kvalificerad arbetskraft till Gotland. Här finns såväl utmaningar som möjligheter i och med att ny teknik inom berörda industrier ger nya jobb, men också utmaningar i att attrahera rätt kompetenser och samtidigt möjliggöra att regionens utveckling blir hållbar ur alla dimensioner.

Bedömning

Förvaltningens bedömning är att rapporten ger välgrundade förslag till fortsatt arbete och delvis bekräftelse av att redan inlett arbete är i rätt riktning. Det gäller såväl regionalt utvecklingsarbete inom energi som inom kompetensförsörjning respektive attraktionskraft. Därutöver förlägger JTP Groundwork sitt tredje Technical Forum till Visby i mitten på mars, en EU-konferens med kostnadsfritt deltagande, som en möjlighet till utbyte mellan regioner inom de frågor som rapporten berör.

Bedömning av konsekvenser i tvärperspektiv

1. Rättslig grund/rättsligt perspektiv

Bedömningen ur rättsligt perspektiv kan inte ges på några korta rader. Här kan bara konstateras att energiomställningens industriella nivå rör verksamheter som alla är beroende av komplexa juridiska tillstånd för att alls få bedrivas. Studien innefattar både verksamheter med pågående tillståndsprocesser och verksamheter som, medan studien pågick, fick avslag på sina ansökningar

2. Ekonomiskt perspektiv

Studien ger indikationer på att den del av industriomställningen som handlar om CCS, avskiljning och förvätskning av koldioxid, ger ett stort antal årsarbetstillfällen under en uppbyggnadsfas men inget större tillskott av permanenta jobb. Energiomställningen, om energimarknaderna så medger och om utvecklingen kan medge framtida tillstånd för bland annat vindkraft, kan komma att ge Gotland ett stort tillskott av nya arbetstillfällen och lokal produktion såväl under uppbyggnad som under drifts- och underhållsfas.

3. Barnperspektiv

Ej aktuellt, d v s berörs inte i studien.

4. Jämställdhetsperspektiv

Ej aktuellt, d v s berörs inte i studien.

5. Landsbygdssäkring/geografiskt perspektiv

Bedömningen är att det blir både i tätortsnära lägen och på delar av landsbygden som tillståndsansökningar om ny infrastruktur för energi kommer och att motstående intressen kommer att finnas i båda fallen, men variera stort mellan olika lägen.

6. Klimat och miljöperspektiv

Bedömningen är att rapportens förslag ger bra inspel för att möta den omställning inom industrin som just nu ingår i tillståndsansökningar och projekt på och runt Gotland.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredras av Helena Andersson, ekostrateg, regionstyrelseförvaltningen.

Meit Fohlin (S) yrkar att regiondirektören får i uppdrag att återkomma med hantering av slutsatser och förslag i rapporten "Rättvis omställning på Gotland - Den gröna omställningens konsekvenser för arbetsmarknaden – analys och förslag".

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag med eget yrkande och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Rapport. Rättvis omställning på Gotland, Den gröna omställningens konsekvenser för arbetsmarknaden – analys och förslag, svensk översättning
Inbjudan till Technical Regional Forum, Green transition in uncertain times, Visby 12-13 mars
Agenda för Technical Regional Forum, Green transition in uncertain times, Visby 12-13 mars
Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2025-02-24